অধ্যায় ৫

আকৃতিৰ বাবে বিভিন্ন খাজ

এই অধ্যায়ত, তুমি খাজবোৰৰ আকৃতি, উদ্দেশ্য আৰু শৈল্পিক গুণাগুণৰ বিষয়ে শিকিবা। ইতিহাসৰ জৰিয়তে মোহৰৰ উদাহৰণৰ পৰা অনুপ্ৰেৰণা লৈ, তুমি তোমাৰ নিজৰ খাজ বোৰ আকাৰ দিবা আৰু সেইবোৰ তৈয়াৰ কৰাৰ বাবে বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ সৈতে পৰীক্ষা কৰিবা। এই প্ৰক্ৰিয়াত, তুমি কাগজ আৰু কাপোৰ দুয়োটাতে তোমাৰ মোহৰ পৰীক্ষা কৰিবা।

0680CH05

এই প্ৰক্ৰিয়াটো তুমি আজৰখ খাজ চপা বস্ত্ৰ পৰম্পৰাৰ সৈতে সংযোগ কৰিবলৈও সক্ষম হ'বা । ব্লকৰ দৰেই তুমি নিজৰ চীল ব্যৱহাৰ কৰি আনকি কাগজ, কাপোৰ আৰু অন্যান্য পৃষ্ঠত আকৰ্ষণীয় আৰ্হিৰে তোমাৰ নিজা আকৃতি প্ৰস্তুত কৰিব পাৰিবা।

© NCERT not to be republished

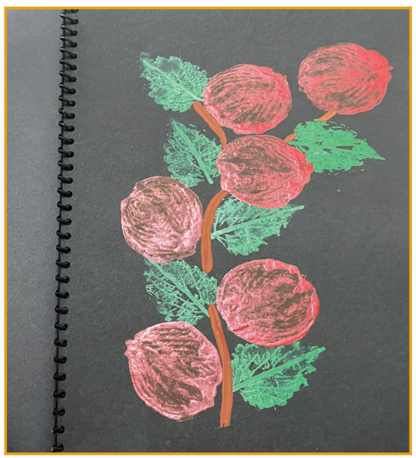

কাৰ্য্য ১: মোহৰবোৰ চাওঁ আহা

তুমি কেতিয়াবা তোমাৰ শিক্ষক, বিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ বা তোমাৰ বিদ্যালয়ৰ কাৰোবাক মোহৰ আৰু ৰবৰ ষ্টেম্প ব্যৱহাৰ কৰা দেখিছা নে?

মোহৰৰ সৈতে যিকোনো কাগজ বা দস্তাবেজ বিচাৰিবলৈ তোমাৰ শিক্ষকৰ সহায় লোৱা। এই প্ৰশ্নবোৰ আলোচনা কৰক:

1. মোহৰত থকা ছবি বা লেখ কি?
2. মোহৰটিয়ে কি প্ৰকাশ কৰে?
3. মোহৰবোৰ কিহৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়?

মোহৰবোৰত ছবিৰ চিহ্ন বা লেখ থাকিব পাৰে। তেওঁলোকে আমাক ব্যক্তি, সমাজ, ৰাজ্য, প্ৰতিষ্ঠান আৰু সংগঠনৰ জীৱন, ৰুটিন, সামাজিক স্থিতি আৰু বিশ্বাসৰ বিষয়ে সংকেত প্ৰদান কৰে।

মোহৰবোৰ চোৱা আৰু তুমি দেখা ছবি আৰু চিহ্নবোৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰা। সেইবোৰ তুলনা কৰা আৰু চিহ্নবোৰে কি প্ৰদান কৰিব পাৰে আলোচনা কৰা।

মন কৰিবা যে এই সকলোবোৰ মোহৰত বিভিন্ন লিপিত কিছুমান লেখৰ সৈতে এখন ছবিৰ চিহ্নও আছে।

বিভিন্ন সময়ৰ ঐতিহাসিক মোহৰ

© NCERT not to be republished

কাৰ্য্য ২: ক্ষেত্ৰ ভ্ৰমণ

স্থানীয় ডাকঘৰলৈ যোৱা আৰু পোষ্ট-মাষ্টাৰ, বা আন যিকোনো ডাক বিষয়াক লগ কৰা যিয়ে তোমাক ডাক সেৱাত ব্যৱহৃত চীল আৰু ডাকটিকট দেখুৱাব পাৰে। নিম্নলিখিতবোৰ বিচাৰি উলিওৱা আৰু টোকা বনোৱা:

1. ষ্টাম্প মোহৰত ব্যৱহৃত সামগ্ৰী।
2. ডাক সেৱাৰ লোগো বা চিহ্ন।
3. মোহৰত উপস্থাপিত অন্যান্য তথ্য।

অব্যাহত: তোমাৰ পৰিয়ালৰ বৃদ্ধ সদস্যসকলৰ সৈতে বাৰ্তালাপ কৰা আৰু তেওঁলোকক মোহৰ লগোৱা নথিপত্ৰ বা ডাক খাম বিচাৰা। মোহৰৰ বিৰৰণ পৰ্যবেক্ষণ কৰা আৰু তুমি বিচাৰি পোৱা চিহ্ন আৰু পাঠবোৰৰ টোকা বা স্কেচ বনোৱা।

পৰীক্ষা: যিকোনো মুদ্ৰা লোৱা। ইয়াৰ ওপৰত এখন কাগজ ৰাখা আৰু পেঞ্চিল ব্যৱহাৰ কৰি, মুদ্ৰাটোৰ প্ৰতিচ্ছবি দৃশ্যমান নোহোৱালৈকে পৃষ্ঠৰ ওপৰত ৰেখাৰ চিহ্ন সৃষ্টি কৰা।

কাৰ্য্য ৩: তোমাৰ নিজৰ মোহৰ বনোৱা

এতিয়া যেতিয়া তুমি মোহৰৰ বিশেষত্ব আৰু উদ্দেশ্যৰ সৈতে পৰিচিত, তুমি তোমাৰ নিজৰ মোহৰ বনোৱাৰ চেষ্টা কৰিব বিচাৰা নেকি?

তুমি প্ৰথমে ইয়াৰ পৰিকল্পনাৰ সৈতে আৰম্ভ কৰিব লাগিব। কাগজ আৰু পেঞ্চিল লোৱা আৰু কিছু অৱধাৰণা লৈ প্ৰস্তুতিমূলক ৰেখাছবি আঁকা।

ক্ৰম ১ – প্ৰাপ্ত বস্তুৰ সৈতে পৰীক্ষা কৰা

- কিছু মাটি বা মাটিৰ লদা প্ৰস্তুত কৰা।
- কিছুমান সৰু বস্তু যেনে বুটাম, বটলৰ ঢাকনী, বাৰি, পাত, মুদ্ৰা আদি সংগ্ৰহ কৰা।
- তোমাৰ মাটিৰ পৃষ্ঠখন সমতল আৰু সিক্ত কৰা।
- তুমি মাটিৰ পৃষ্ঠত সংগ্ৰহ কৰা বস্তুবোৰ হেঁচা আৰু সেইবোৰে সৃষ্টি কৰা চাববোৰ চোৱা।
- কোনবোৰ বস্তুৱে স্পষ্ট চাব সৃষ্টি কৰে আৰু কিয় ইয়াৰ বিশ্লেষণ কৰা।

© NCERT not to be republished

ক্ৰম ২ – তোমাৰ মোহৰ ডিজাইন কৰা

- তোমাৰ ব্যক্তিগত চিহ্ন সৃষ্টি কৰা। মুখ, পাত, ফুল, ফল, বস্তু, জন্তু, আখৰ, আইকন ইত্যাদিৰ এয়া এক সৰল ছবি হ'ব পাৰে যিয়ে- তোমাক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিব। ই তোমাৰ মাজত ইতিমধ্যে থকা কিছুমান গুণ বা তোমাৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ মূল্যবোধক প্ৰকাশ কৰিব পাৰিব লাগিব।
- তোমাৰ পৰিকল্পনাটি সৰল ৰাখিবা।

ক্ৰম ৩ - তোমাৰ মোহৰটি বনোৱা

- তুমি দেখা মোহৰবোৰ আৰু সেইবোৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা সামগ্ৰীবোৰ মনত পেলোৱা।
- বিদ্যালয়ত সহজে উপলব্ধ বিকল্পবোৰৰ বিষয়ে চিন্তা কৰা। উদাহৰণস্বৰূপে, কাৰ্ডবোৰ্ড, মাটি, পাটৰ ৰছী, স্পঞ্জ, ৰবৰ আদিৰ টুকুৰা।
- তুমি কাম কৰিব পৰা সামগ্ৰীৰ পৃষ্ঠ চেপেটা কৰা। মনত ৰাখিব যে এটা মোহৰৰ ধাৰণা স্পষ্ট তেতিয়া হে হ'ব যেতিয়া ইয়াৰ ডিজাইনৰ সকলো অংশ সমান হয়।
- তুমি আকৃতি কটা, খাজ কৰা আৰু আকাৰ দিয়াৰ বাবে সুৰক্ষিতভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা সঁজুলিবোৰ বাছনি কৰা।
- যদি তুমি দেখা যে তোমাৰ আকৃতি তৈয়াৰ কৰাটো কঠিন, তেন্তে ইয়াক সৰল কৰা আৰু তোমাৰ আকৃতি সম্পূৰ্ণ কৰক।

विद्यया ऽ मृतमश्नुते

एन सी ई आर टी
NCERT

মূল লোগোৰ এটা উদাহৰণ

শিক্ষাৰ্থীসকলৰ মোহৰ বনোৱা আৰু সেইবোৰৰ চাব প্ৰকাশৰ পৰীক্ষা

© NCERT not to be republished

ক্ৰম ৪ – তোমাৰ মোহৰ পৰীক্ষা কৰা

- তোমাৰ মোহৰটি চাবলৈ সামগ্ৰী আৰু পৃষ্ঠ বাছনি কৰা। যদি তোমাৰ মোহৰটো ঘূৰণীয়া আৰু সমতল নহয়, তেন্তে তুমি প্ৰথম পৰীক্ষাত কাৰৰ দৰেই ইয়াক ভিজা মাটি বা আটা লদাৰ ওপৰত হেঁচি ধৰিব পাৰা ।
- যদি তোমাৰ মোহৰ সমতল হয়, তেন্তে ৰং বা চিয়াহী প্ৰয়োগ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা আৰু যিকোনো এখন কাগজত মোহৰটি মাৰি চোৱা।
- ফলাফলৰ ওপৰত আধাৰ কৰি, আকাংক্ষিত ৰূপ লাভ নকৰালৈকে তুমি আকৃতি পৰিৱৰ্তন আৰু উন্নীত কৰিব পাৰা।

কাৰ্য্য ৪: প্ৰকাশ

এতিয়া, তোমাৰ ওচৰত পুনৰ ব্যৱহাৰযোগ্য এটি মোহৰ আছে! এটা ৰবৰ ষ্টেম্প পেডত চিয়াহী তিয়াই থোৱা আছে। যেতিয়া আমি এই ৰবৰৰ মোহৰটো ষ্টেম্প পেডত হেঁচি দিওঁ, ই চিয়াহীৰে প্ৰলেপিত হয়, যি চাপৰ দ্বাৰা কাগজত প্ৰিণ্ট হয়।

মুদ্ৰণৰ বিভিন্ন পৰম্পৰাগত প্ৰক্ৰিয়াত একে প্ৰক্ৰিয়া দেখা যায়। হেণ্ড ব্লক প্ৰিণ্টিং প্ৰক্ৰিয়াটো চাওঁ আহা, যিহেতু ই তোমাৰ পৰিচিত ৰবৰ ষ্টেম্প, আৰু তুমি বনোৱা মোহৰবোৰৰ সৈতে একে।

এইটো এটা খাজ কটা কাঠৰ খণ্ড। আৰ্হিটোত ওফন্দা অংশবোৰ লক্ষ্য কৰা। এই খণ্ডটো এজন শিল্পীৰ দ্বাৰা সাৱধানে খোদিত কৰা হৈছে যি কাঠ খাজ কটাত বিশেষজ্ঞ। তোমাৰ আশেপাশে কাঠমিস্ত্ৰী আৰু কাঠৰ শিল্পী আছে নেকি?

তেওঁলোকক লগ কৰা আৰু এই ছবিখন দেখুওৱা, তেওঁলোকক সোধা এনে টুকুৰা কেনেদৰে খোদিত কৰা হয়। ব্যৱহৃত সঁজুলিবোৰৰ বিষয়ে আৰু ইয়াক হাতেৰে খোদাই কৰিবলৈ কিমান সময় লাগিব সোধা । এই কাঠৰ খণ্ডটো কাপোৰৰ ওপৰত মুদ্ৰণৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এই বস্ত্ৰবোৰক হেণ্ড ব্লক প্ৰিণ্টেড টেক্সটাইল বুলি কোৱা হয়।

হেণ্ডব্লক প্ৰিণ্টাৰ ছবি খন চোৱা আৰু চিয়াঁহী দিয়া ব্লক(খাজ)টো কাপোৰৰ ওপৰত সাৱধানে ৰাখা। একেটা খাজ এটা নিৰন্তৰ আৰ্হি সৃষ্টি কৰিবলৈ বাৰে বাৰে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। তেওঁ গুজৰাটৰ কচ্ছত প্ৰচলিত এটা বিশেষ টেক্সটাইল তৈয়াৰ কৰি আছে যাক আজৰাখ বুলি কোৱা হয় ।

তুমি তোমাৰ মোহৰেৰে এটা আৰ্হি সৃষ্টি কৰিব পাৰিম বুলি ভাবা নে? তুমি আনকি নিৰন্তৰ আৰ্হিৰ বাবে উপযুক্ত আন এটা মোহৰও সৃষ্টি কৰিব পাৰা । কেইটামান আকৃতি বনোৱা আৰু সেইবোৰ চেষ্টা কৰা।

© NCERT not to be republished